

Reģionu komitejas atzinums “Pielāgošanās klimata pārmaiņām un reģionālie risinājumi: piekrastes reģionu piemērs”

(2012/C 391/05)

REĢIONU KOMITEJA

- ir pārliecināta, ka, neraugoties uz ielgušo valsts parāda krīzi dažās eurozonas valstīs, ekonomikas un sociālo aspektu dēļ steidzami jāveicina pielāgošanās piekrastes reģionos, ņemot vērā arī, ka rīcības trūkums radīs vēl lielāku slogu; uzskata, ka nākamajai Eiropas pielāgošanās stratēģijai jābūt pietiekami detalizētai, lai ņemtu vērā reģionālās atšķirības;
- atzīst, ka kompleksas piekrastes teritorijas pārvaldības (KPTP) instrumentam ir liela nozīme, jo tas atvieglo politikas pasākumu integrāciju piekrastes reģionos, it sevišķi runājot par tādiem vēl nereglamentētiem jautājumiem kā erozija, pielāgošanās klimata pārmaiņām un “zaļā” infrastruktūra, un sekmē reģionālo sadarbību starp vietējiem dalībniekiem, piemēram, pamatojoties uz tādu iniciatīvu kā Sardīnijas harta Vidusjūras baseinam;
- uzsver, ka tādu instrumentu izstrāde, kuri ļauj izvērtēt pielāgošanās izmaksas un ieguvumus, var dot ievērojamu impulsu vietējiem un reģionālajiem politiskajiem procesiem, kas attiecīgajā reģionā ir plānošanas un pasākumu pamatā, un radīt nosacījumus saimnieciski izdevīgāku stratēģiju izstrādei;
- atgādina, ka pastāv iespēja regulāri uz klausīt tās viedokli par Eiropas un starptautiskām sarunām klimata jomā, un tāpēc pauž vēlmi (i) tikt iesaistīta Eiropas līmeņa darba grupā, kas nodarbosies ar pielāgošanās jautājumu un pievērsīsies apgabaliem ar pastāvīgiem nelabvēlīgiem apstākļiem, tostarp apstākļiem, ko izraisījušas klimata pārmaiņu sekas, un, konkrēti, piekrastes rajoniem, salām, kalnu reģioniem un tālākajiem reģioniem, un (ii) iegūt novērotājas statusu Pielāgošanās komitejā.

Ziņotājs	Ugo CAPPELLACCI kgs (IT/PPE), Sardīnijas autonomā reģiona priekšsēdētājs
Atsauces dokuments	Prezidentsvalsts Kipras atzinuma pieprasījums

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

A. Pielāgošanās klimata pārmaiņām un to vietējā dimensija

1. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības būtu proaktīvi jāiesaista pielāgošanās klimata pārmaiņām un pielāgošanās iespēju noteikšanas procesā (*adaptation assessment*)⁽¹⁾ ⁽²⁾ **gan plānošanas, gan īstenošanas posmā**. Tāpēc RK atgādina⁽³⁾, ka **pašvaldībām ir liela nozīme** klimata pārmaiņu radīto seku novēršanā, un atzinīgi vērtē pašvaldību lomas atzīšanu Eiropas⁽⁴⁾ un pasaules⁽⁵⁾ mērogā, kā arī aicina to skaidri paust nākamajā Eiropas pielāgošanās stratēģijā;

2. atgādina, ka klimata pārmaiņas un to sekas ir viena no galvenajām problēmām, ar ko Eiropas Savienības vietējās un reģionālās pašvaldības saskarsies tuvākajos gados. Tādēļ par prioritāti jānosaka pasākumi, ar kuriem pēc iespējas gan ierobežo globālās vidējās temperatūras paaugstināšanos (pārmaiņu mazināšana), gan arī dažādos līmeņos sagatavojas tām pārmaiņām, kuras ir neizbēgamas (pielāgošanās);

3. piekrīt "Rio+20" konferences secinājumiem, ka pielāgošanās klimata pārmaiņām ir viena no **prioritārajām problēmām, kas nekavējoties un steidzami jārisina** pasaules mērogā, un ka dabas katastrofu riska mazināšanas stratēģijai jābūt labāk saskaņotai un koordinētai ar stratēģiju, kura virzīta uz pielāgošanos klimata pārmaiņām⁽⁶⁾. Komiteja **tomēr uzsver, ka šīs prioritārās globālās problēmas slogs gulstas uz vietējo līmeni**, jo pašvaldības atbild par to, lai tiktu vadītas

⁽¹⁾ IPCC (2012): *Managing the Risks of Extreme Events and Disasters to Advance Climate Change Adaptation* (Ekstremālu parādību un katastrofu riska vadība — faktors, kas sekmē pielāgošanos klimata pārmaiņām), Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes I un II darba grupas īpašais ziņojums.

⁽²⁾ **Adaptācijas izvērtējums** — metode, kas ļauj noteikt iespējas, kā pielāgoties klimata pārmaiņām, un tās izvērtēt, pamatojoties uz tādiem kritērijiem kā pieejamība, ieguvumi, izmaksas, lietderīgums, efektivitāte un īstenojamība. **Adaptācija** — cilvēku dzīves sistēmās tā ir process, kas ļauj pielāgoties valdošajam vai paredzamajam klimatam un tā sekām, lai mazinātu kaitējumu vai izmantotu izdevīgas iespējas. Dabas sistēmās adaptācija ir process, kas ļauj pielāgoties valdošajam klimatam un tā sekām. Cilvēka veikti pasākumi var atvieglot pielāgošanos paredzamajam klimatam (definīcijas no 1. zemsētnas piezīmē minētā dokumenta glosārija).

⁽³⁾ CdR 118/2007 fin, CdR 72/2009 fin.

⁽⁴⁾ COM(2007) 354 final, COM(2009) 147 final, Reģionu komitejas un UNEP saprašanās memorands 2012. gada 21. jūnijā.

⁽⁵⁾ Kankūnas 2010. gada nolīgumi: <http://cancun.unfccc.int/>.

⁽⁶⁾ "Rio+20" konferencē 2012. gada 19. jūnijā pieņemts dokuments *The Future We Want* ("Nākotne, kādu vēlamies").

un novērsta katastrofas un videi, ekonomikai, sociālajai struktūrai un attiecīgo iedzīvotāju kultūras identitātei radītais kaitējums;

4. uzskata, ka pielāgošanās vietējā līmenī jāsaprot nevis **kā pagaidu atbilde uz vienreizēju aicinājumu, bet drīzāk kā pakāpeniska un ilgtspējīga piemērošanās** vairākiem dažādi kombinētiem izraisītājiem. Tāpēc Komiteja atbalsta Komisijas tiesību akta priekšlikumu 2014.–2020. gadam un tajā teikto, ka saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principiem un tāpat kā vides aizsardzība, resursu efektīva izmantošana, klimata pārmaiņu mazināšana, noturība pret katastrofām un riska novēršana un vadīšana arī pielāgošanās klimata pārmaiņām ir uzskatāma par svarīgu daļu partnerības nolīgumos un rīcības programmās, kas saistītas ar pieciem vienota stratēģiskā satvara fondiem⁽⁷⁾;

5. atzīmē, ka **klimata pārmaiņu ietekme atšķiras** atkarībā no vietas un laika un ka kopīgi pielāgošanās risinājumi reti izrādās efektīvi. Tāpēc Komiteja iesaka kopīgās stratēģijas un bezkompromisa pasākumus, par kuriem vienojušās vairākas dalībvalstis, iekļaut stratēģijās, kuras **izstrādātas, pamatojoties uz reģionālajā un vietējā līmenī veiktiem novērtējumiem un pielāgotas atkarībā no pasākumu veida, mēroga (samēra), kā arī pēc izmaksu un ieguvumu attiecības**;

6. konstatē, ka **klimata pārmaiņu radītās sekas rada nopietnu finansiālo slogu**, un atzīmē, ka reģionālās pašvaldības laikposmā no 1998. gada līdz 2015. gadam ir uzņēmušās segt aptuveni vienu trešo daļu izmaksu saistībā ar Eiropas piekrastes aizsardzību⁽⁸⁾. RK uzsver⁽⁹⁾, ka **pielāgošanās finansējums joprojām ir būtisks un izšķirošs faktors īstenošanas nodrošināšanai vietējā līmenī**;

B. Pielāgošanās nozīme un īpatnības piekrastes reģionos

7. uzsver, ka **piekrastes reģioni⁽¹⁰⁾ ir neaizsargāti pret klimata pārmaiņām** un koncentrētas saimnieciskās darbības, infrastruktūru un urbanizēto teritoriju dēļ tie jau ir pakļauti spēcīgam spiedienam. 12 % Eiropas piekrastes reģionu, kuru teritorija stiepjas 10 km robežās no jūras, atrodas ne vairāk kā 5 m virs jūras līmeņa un tādēļ ir lielā mērā pakļauti plūdiem,

⁽⁷⁾ COM(2011) 615 final/2, 14.3.2012.

⁽⁸⁾ *Policy Research Corporation* (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* ("Ar pielāgošanos klimata pārmaiņām saistīta ekonomika ES piekrastes reģionos").

⁽⁹⁾ CdR 72/2009 fin.

⁽¹⁰⁾ Piekrastes reģioni ir definēti kā trešā līmeņa teritoriālās vienības (NUTS 3), kuriem ir krasta līnija vai kuros vismaz puse tās iedzīvotāju dzīvo mazāk nekā 50 km attālumā no jūras. Arī Hamburga ir piekrastes reģions, lai arī neatbilst minētajiem kritērijiem, tomēr tiek uzskatīts, ka to būtiski ietekmē tuvums jūrai.

savukārt 20 % piekrastes rajonu saskaras ar nopietnām erozijas problēmām un ik gadu zaudē aptuveni 15 km² no platības (11). Eroziya tiek uzskatīta par galveno iemeslu (65 % gadījumu) piekrastes ekosistēmu izzušanai 2000.–2006. gadā (12), savukārt dažas aplēses liecina, ka salīdzinājumā ar 1995. gada rādītājiem līdz 2100. gadam varētu izzust 35 % Savienības mitrāju (13);

8. atzīmē, ka **ietekmes veids reģionos būtiski atšķiras**. Baltijas jūras fauna varētu izjust paredzamo ūdens temperatūras paaugstināšanos; Ziemeļjūras reģioni un Atlantijas okeāna piekrastes reģioni vidējā jūras līmeņa paaugstināšanās dēļ ir aizvien vairāk pakļauti plūdu riskam; Vidusjūras reģionā valda galvenokārt erozijas draudi un saldūdens trūkums, jo palielinās sālsūdens iekļūšana gruntsūdeņos un pagarinās sausuma periodi; erozijas problēma skar arī Melno jūru, savukārt perifērie reģioni ir neaizsargāti pret visām sekām, sākot ar plūdiem un sausumu un beidzot ar tādām ekstremālām parādībām kā cikloni (14). **Ietekme atšķirsies ne tikai atkarībā no neaizsargātības līmeņa un dabas sistēmu spējas reaģēt, bet pirmām kārtām arī no cilvēku sistēmu struktūras, piemēram, veselības aprūpes sistēmu organizācijas vai dabas katastrofu, tostarp cunami, riska mazināšanas (vai brīdināšanas) mehānismiem;**

9. uzsver **minētās problēmas mērogu Eiropas līmenī**, jo tā skar 447 piekrastes reģionus 22 dalībvalstīs un 6 svarīgus jūras baseinus. Minētajos reģionos dzīvo 41 % Eiropas iedzīvotāju; šis skaitlis atbilst 41 % ekonomiski aktīvo Savienības iedzīvotāju (15). 22 valstīs, kur ir piekrastes reģioni, 35 % iekšzemes kopprodukta (IKP), proti, 3,5 triljoni *euro*, tiek iegūti teritorijās, kas plešas ne vairāk kā 50 km attālumā no jūras, un piekrastes joslas (līdz 500 m no jūras) sniegtā saimnieciskā labuma vērtība tiek lēsta 500–1 000 miljardu *euro* apmērā (16). Viss iepriekš teiktais **liecina par piekrastes reģionu lielo nozīmi ražošanas jomā un to saimniecisko un sociālo vērtību teritorijas attīstības un kohēzijas nodrošināšanā**. Tās ir vērtības, kas noteikti jāsauglabā vai vēl vairāk jānostiprina pielāgošanās klimata pārmaiņām procesā;

10. tāpēc ir pārliecināta, ka, neraugoties uz ieilgušo valsts parāda krīzi dažās eurozonas valstīs, **ekonomikas un sociālo aspektu dēļ steidzami jāveicina pielāgošanās piekrastes reģionos, ņemot vērā arī, ka rīcības trūkums radīs vēl**

lielāku slogu. Jaunākie pētījumi (17) liecina, ka bez papildu aizsardzības — salīdzinājumā ar 1995. gadā nodrošināto — Savienība 2041.–2070. gada periodā cietīs zaudējumus vidēji 11,7 miljardu *euro* apmērā gadā un 2071.–2100. gada periodā — 17,4 miljardu *euro* apmērā gadā; plūdu apdraudēto personu skaits iepriekš minētajos periodos aptuveni varētu palielināties attiecīgi līdz 40 000 un 80 000 cilvēkiem. Pielāgošanās izmaksas gadā tiek lēstas aptuveni 1 miljarda *euro* apmērā periodam no 2041. gada līdz 2070. gadam un 0,7 miljardu *euro* apmērā 2071.–2100. gada periodā un tādējādi apliecina, ka pielāgošanās sniegtie ieguvumi ir daudz lielāki nekā bezdarbības radītās izmaksas. Komiteja arī atzīmē, ka minētajā pētījumā ir runa par **nepieciešamību pielāgoties neatkarīgi no klimata pārmaiņām**, jo piekrastes reģionos notiek sociāli ekonomiskā attīstība un attiecīgi palielinās aizsargājamo preču un ieguldījumu vērtība;

11. tāpat uzsver, ka gan kaitējuma, gan pielāgošanās radītās izmaksas dažādās dalībvalstīs būtiski atšķiras atkarībā no to IKP un ka **it sevišķi salām to īpašā ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ rodas lielākas izmaksas pasākumu veikšanai savā teritorijā;**

12. uzsver, ka piekrastes reģionos atrodas **svaigās dabiskās dzīvotnes un tie palīdz saglabāt bioloģisko daudzveidību (18), ainavu, tādas aizsargājamas ekosistēmas kā mitrāji**, un izmantot to ekosistēmu pakalpojumus, no kuru saglabāšanas ir atkarīga šo reģionu ekonomikas pievilcība un ilgtspēja, kā arī to kultūras identitāte. Komiteja turklāt norāda, ka tīkls *NATURA 2000* ļauj aizsargāt ievērojamu daļu piekrastes (19) un jūras teritoriju;

13. vērš uzmanību uz to, ka **pielāgošanās piekrastes reģionos ir sarežģīts un daudzas jomas aptverošs process**. Šādi reģioni faktiski veido saskares punktu starp sauszemes sistēmām (urbanizētas teritorijas, rūpniecība, lauksaimniecība, meži, upes) un jūras sistēmām (zivsaimniecība, akvakultūra, ostu darbība, jūras transports, tūrisms), turklāt pārvaldības funkcijas (piemēram, plūdu riska, dzeramā ūdens apgādes un augsnes izmantošanas jomā), tajos bieži tiek īstenotas dažādas pārvaldes līmeņos (20);

(11) Eiropas Vides aģentūras (EVA) dati un *Policy Research Corporation* īstenots projekts pret eroziju *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* ("Ar pielāgošanos klimata pārmaiņām saistīta ekonomika ES piekrastes reģionos"), 2009. gads.

(12) EVA (2010): *10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems* ("10 vēstījumi 2010. gadam: piekrastes ekosistēmas").

(13) Brown S., Nicholls R.J., Vafeidis A., Hinkel J., un Watkiss P. (2011). Eiropas Zinātnes fonda aplēses liecina, ka mitrāju izzušana klimata pārmaiņu dēļ ir notikusi 17 % vietu, kas atrodas Atlantijas okeāna piekrastē, 31–100 % gadījumu Vidusjūras piekrastē un 84–98 % gadījumu Baltijas jūras piekrastē (avots: Eiropas Komisijas Vides ĢD (2012): *LIFE and coastal management* (*LIFE* un piekrastes apsaimniekošana)).

(14) *Policy Research Corporation* (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* ("Ar pielāgošanos klimata pārmaiņām saistīta ekonomika ES piekrastes reģionos").

(15) *Eurostat Regional Yearbook 2011* (*Eurostat* reģionālā gadagrāmata 2011), 13. nodaļa "Piekrastes reģioni".

(16) *Policy Research Corporation* (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* ("Ar pielāgošanos klimata pārmaiņām saistīta ekonomika ES piekrastes reģionos").

(17) *ClimateCost (the Full Costs of Climate Change)* (Klimatizmaksas (klimata pārmaiņu kopējās izmaksas)): <http://www.climatecost.cc/home.html>. No: Brown S., Nicholls R.J., Vafeidis A., Hinkel J., un Watkiss P. (2011). Datu pamatā ir stabilizācijas scenārijs ENSEMBLES E1 (*van der Linden* un *Mitchell* (2009)). No: *Lowe et al.* (2009a)), kurā uzskatīts, ka jūras līmenis paaugstināsies par 18 cm līdz 2050. gadam un par 26 cm līdz 2080. gadam, un pieņemts, ka temperatūras paaugstinājums nebūs lielāks par 2 °C salīdzinājumā ar pirmsrūpniecības laikmeta līmeni, t. i., pašreizējā starptautiskā politika, ko īsteno klimata pārmaiņu mazināšanai, būs efektīva. Šāds scenārijs ļauj sasniegt labāku attiecību starp izmaksām un ieguvumiem.

(18) Dzīvotņu direktīvas pielikumos ir minēti 50 piekrastes dzīvotņu veidi un 150 sugas (papildus putnu sugām), kas priekšroku dod piekrastes ekosistēmām (avots: EVA (2010): *10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems* ("10 vēstījumi 2010. gadam: piekrastes ekosistēmas").

(19) Eiropas Vides aģentūra (2010): *10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems* ("10 vēstījumi 2010. gadam: piekrastes ekosistēmas").

(20) *Policy Research Corporation* (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* ("Ar pielāgošanos klimata pārmaiņām saistīta ekonomika ES piekrastes reģionos").

C. Eiropas pieeja, subsidiaritāte un proporcionalitāte

14. atbalsta Komisijas vēlmi Eiropas līmenī izstrādāt **integ-rētu pielāgošanās stratēģiju un kopīgus instrumentus** un ir pārliecināta, ka Eiropas pieeja attiecībā uz pielāgošanos pašreizējam un turpmākajam klimata pārmaiņām var **pievienot vērtību dalībvalstu un pašvaldību pasākumiem un vienlaikus nepārkāpt subsidiaritātes principu**, ņemot vērā arī to, ka klimata pārmaiņu sekām ir pārrobežu raksturs;

15. tomēr uzskata, ka nākamajai Eiropas pielāgošanās stratēģijai **jābūt pietiekami detalizētai, lai ņemtu vērā reģionālās atšķirības** saistībā ar šādiem aspektiem: (i) ietekmes veids, (ii) neaizsargātības līmenis un ilgtermiņa sekas, (iii) ekonomiskie apstākļi (piemēram, apdraudētās preces un resursi), (iv) sociālā struktūra (piemēram, apdzīvotības blīvums un cilvēku sistēmu spējas) un (v) strukturālās īpatnības (piemēram, atrašanās perifērijā vai tādi apgrūtinājumi kā lielāka neaizsargātība pret klimata pārmaiņām, kas raksturīga piekrastes reģioniem un salām, kā arī kalnu un tālākajiem reģioniem ⁽²¹⁾);

16. turklāt norāda, ka nākamajā stratēģijā būtu jānosaka **pielāgošanās pasākumi, kas tāpat kā finanšu instrumenti ir pietiekami elastīgi**, lai tos varētu piemērot gan reģionālajām atšķirībām, gan nemitīgajam pielāgošanās procesam. Šādi pasākumi būtu **jāsaskaņo ar klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumiem**, lai pielāgošanās noritētu pareizi, jo pretējā gadījumā var palielināties siltumnīcefekta gāzes ražošana vai paaugstināties neaizsargātības līmenis;

17. uzskata, ka saistībā ar piekrastes reģionu pielāgošanos Eiropas līmeņa uzmanība būtu jāpievērš šādām iniciatīvām: (i) **koordinācija un sadarbība** starp dažādiem pārvaldības līmeņiem, kad ietekmei vai pasākumiem ir pārrobežu raksturs, (ii) **izglītība**, (iii) zināšanu apgūšana tādu **trūkumu novēršanai**, kas piekrastes reģionu gadījumā prasa sarežģītus risinājumus un vairākas nozares aptverošu pieeju, (iv) **zināšanu, labas prakses un veiksmes stāstu izplatīšana**, (v) **tehniskais un finansiālais atbalsts** integrētu reģionālo un vietējo pielāgošanās stratēģiju izstrādei un īstenošanai, (vi) **inovatīvu pielāgošanās tehnoloģiju** izpēti un izstrādi, (vii) **transnacionālu sadarbības programmu, kuras paredzētas makroreģionāla līmeņa pielāgošanās pasākumiem, noteikšana**, kā arī to tehniskā un finansiālā atbalsta piešķiršana;

18. uzskata arī, ka Komisijai jāuzņemas nozīmīga loma **daudzo no ES fondiem līdzfinansēto pētniecības un ieguldījumu projektu koordinēšanā un novērtēšanā**, proti, jānovērš dublēšanās, jāpastiprina sinerģija un jāveicina labāko risinājumu un instrumentu izplatīšana un plašāka piemērošana. Šajā

sakarā Eiropas Komisijai būtu jānodrošina kaimiņvalstu vai piekrastes reģionu kopīgo pasākumu saskaņošana un kopīgo pētniecības un ieguldījumu projektu īstenošana;

19. atkārtoti uzsver ⁽²²⁾, ka ir **jānodrošina lielāka saskaņotība starp Eiropas politikas jomām, it īpaši saskaņotība ar Eiropas vides politiku**. Komiteja norāda, ka pielāgošanās pasākumi, it īpaši infrastruktūras jomā, varētu apdraudēt, piemēram, Dzīvotņu direktīvas (92/43/EEK) un Putnu direktīvas (79/409/EEK) īstenošanu, un tādēļ ir svarīgi izstrādāt efektīvus un pārredzamus vietējās saskaņošanas mehānismus, kas ļautu noteikt atjaunošanas un/vai kompensācijas pasākumus Kopienas līmenī nozīmīgām vietām, kuras pielāgošanās pasākumu dēļ būs pakļautas negatīvai ietekmei vai kaitējumam;

20. atzīst, ka kompleksas piekrastes teritorijas pārvaldības (KPTP) instrumentam ir liela nozīme, jo tas atvieglo politikas pasākumu integrāciju piekrastes reģionos, it sevišķi runājot par tādiem vēl nereglamentētiem jautājumiem kā erozija, pielāgošanās klimata pārmaiņām un "zaļā" infrastruktūra, un sekmē reģionālo sadarbību starp vietējiem dalībniekiem, piemēram, pamatojoties uz tādu iniciatīvu kā Sardīnijas harta Vidusjūras baseinam ⁽²³⁾. Tāpēc Komiteja atzinīgi vērtē 2002. gada ieteikuma pārskatīšanu, kurā ņemts vērā niansētāks Eiropas politiskais satvars, kas pēdējos gados izstrādāts jūras un piekrastes teritoriju apsaimniekošanai ⁽²⁴⁾. Šajā saistībā Komiteja pauž cerību, ka šī pārskatīšana būs **iespēja KPTP instrumentu vairāk orientēt uz pielāgošanās procesiem**;

21. atzinīgi vērtē to, ka nākamajā daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam ir būtiski palielināts Eiropas finansiālais atbalsts, t. i., pasākumiem klimata jomā paredzēti aptuveni 20 % kopējo izmaksu. Komiteja tomēr uzsver, ka jānodrošina **taisnīgs un reāls dažādu pārvaldības līmeņu finansiālo pilnvaru samērs**, citastarp ņemot vērā pašreizējās teritoriālo administrāciju ekonomiskās grūtības un vienlaikus ievērojot papildināmības un pievienojamības principu, un **jāatvieglo alternatīvu resursu meklēšanas iespējas**;

22. šajā sakarā vēlreiz ierosina ⁽²⁵⁾ daļu no **ienākumiem, kas gūti no Eiropas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, nodot vietējo un reģionālo pašvaldību rīcībā**, lai tās īstenotu pielāgošanās (un klimata pārmaiņu mazināšanas) pasākumus. Komiteja arī cer, ka Komisija izstrādās **ieteikumus privātā sektora**, tostarp apdrošināšanas sabiedrību, **iesaistīšanai** riska novērtējumā un dalīšanā un izpratnes veidošanā;

⁽²²⁾ CdR 118/2007 fin.

⁽²³⁾ Hartā, kas pieņemta 2008. gada jūlijā Algēro pilsētā (Sardīnijā), ir definēti dialoga foruma principi un mērķi un izklāstīts KPTP iniciatīvu iedalījums Vidusjūrā (KPTP Vidusjūras dialogs).

⁽²⁴⁾ It īpaši "Integrēta jūrniecības politika" (COM(2007) 575) un Jūras stratēģijas pamatdirektīva (2008/56/EK).

⁽²⁵⁾ CdR 269/2011 fin, CdR 5/2011 fin, CdR 245/2010 fin, CdR 72/2009 fin.

⁽²¹⁾ CdR 89/2012 fin.

D. Priekšnoteikumi izaicinājumu pārvarēšanai un pielāgošanās risinājumu izvirzīšanai

23. uzsver, ka pielāgošanās procesu ir svarīgi uztvert ne tikai no izmaksu aspekta, bet arī — un galvenokārt — saskatīt tā iespējas un priekšrocības salīdzinājumā ar bezdarbību, un aicina ⁽²⁶⁾ to uzskatīt par vienu no potenciālajiem konkurētspējīgas un videi draudzīgas reģionālās ekonomikas attīstības instrumentiem. Komiteja tomēr norāda, ka **priekšnoteikums ir tāda vietējā administrācija, kas apzinās klimata pārmaiņu riskus un sekas, ir atbildīga par īstenojamajiem pasākumiem un spējīga vietējā līmenī veikt politikas un pasākumu integrāciju, kā arī izmantot pieejamās finansējuma iespējas;**

24. lai arī daži reģioni aktīvi nodarbojas ar klimata pārmaiņu jautājuma risināšanu, Komiteja norāda uz **vispārējiem draudiem, ka trūkst pietiekamas izpratnes par šīs problēmas mērogu.** Tāpēc Komiteja uzskata, ka ir svarīgi organizēt **informācijas kampaņas,** kas atspoguļotu saikni starp klimata pārmaiņu cēloņiem un sekām un tādām teritorijā risināmajām problēmām kā ūdens trūkums, krasta līnijas samazināšanās, karstuma periodi, plūdi un nogruvumi, un kas vienlaikus sniegtu informāciju un konkrētus vai veiksmīgus piemērus, kā pieejamie instrumenti ir izmantoti pielāgošanās un klimata pārmaiņu mazināšanas procesā ⁽²⁷⁾;

25. uzskata, ka ir svarīgi izmantot Eiropas Sociālo fondu, lai **konkrētajā teritorijā radītu nepieciešamās spējas un elastību pielāgošanās procesa vadīšanai gan publiskajā, gan privātajā sektorā.** Piemēram, ir lietderīgi nostiprināt vietējo pārvaldību, lai pielāgošanās stratēģijas iekļautu attiecīgajās nozaru politikās un veicinātu atbilstīga teritoriālā regulējuma izstrādi. Savukārt privātā sektora plānošanas un būvniecības kompetences būs jāaskaņo ar jaunajām prasībām, kas izriet no integrētas un vairākas nozares aptverošas politikas ⁽²⁸⁾;

26. aicina Komisiju precizēt un pilnveidot, arī pamatojoties uz atsevišķu projektu sakarā gūto pieredzi, šādus elementus: (i) kartēšanas instrumentus, kas **ļauj iegūt ģeogrāfiskus datus un informāciju, kuru mērogs ir piemērots atbalsta sniegšanai vietēja un reģionāla līmeņa lēmumu pieņemšanas procesos,** (ii) **skaidru kopējo pamatprincipu sistēmu neaizsargātības, ietekmes un risku izvērtēšanai,** (iii) **pamatnostādnes,** kas piekrastes reģionos ļauj izstrādāt vietējās pielāgošanās stratēģijas, kurās ņemts vērā, ka pasākumiem ir jāaptver vairākas nozares, un ir ievēroti šo reģionu daudzlīmeņu pārvaldības aspekti;

⁽²⁶⁾ CdR 118/2007 fin.

⁽²⁷⁾ Viens no starptautiskās kampaņas *Making Cities Resilient – My City is Getting Ready* ("Pilsētu noturības palielināšana: mana pilsēta gatavojas") www.unisdr.org/campaign piemēriem ir brošūra *How To Make Cities More Resilient* ("Kā pilsētām kļūst noturīgākām"), kas ir īpaši paredzēta pašvaldību vadītājiem un ir strukturēts ievads riska mazināšanas un reaģētspējas jautājumā un kurā minēti arī labas prakses piemēri un norādīti pašlaik pieejamie instrumenti.

⁽²⁸⁾ CdR 72/2009 fin.

27. uzskata, ka sevišķi svarīgi ir **izstrādāt piekrastes reģionu neaizsargātības rādītājus un uz tiem balstītus instrumentus neaizsargātības analizēšanai.** Līdztekus notikumu laika grafika prognozēm un norādēm par pielāgošanās spēju šādi rādītāji, var arī **palīdzēt noteikt un izstrādāt prioritārus vietēja līmeņa pasākumus tā, lai resursus varētu novirzīt tur, kur tie ir visvairāk vajadzīgi;**

28. atzinīgi vērtē informatīvu platformu izveidi, piemēram, *CLIMATE-ADAPT*, tomēr uzsver, ka atbilstīgi kopīgās vides informācijas sistēmas (*SEIS*) ⁽²⁹⁾ principiem ir **jāuzlabo galalietotāju piekļuve saturam,** piemēram, pārtulkojot informāciju pietiekami daudzās valodās. Turklāt Komiteja uzskata, ka būtu jāapsver iespēja platformas ietvaros izveidot **nodalu, kas paredzēta pielāgošanās finansēšanai vietējā un reģionālajā līmenī, un ieguldījumu datubāzi;**

29. norāda, ka ir ļoti svarīgi labāk izmantot pētniecību un **to padarīt atbilstošu teritoriālās politikas vajadzībām,** piemēram, izstrādājot pielāgošanās stratēģijas un pasākumus, kas ir **rentabli, jo radīti atbilstīgi īpašajiem vietējiem un reģionālajiem apstākļiem,** un atvieglot zinātnes, politikas un, ja iespējams, pilsoniskās sabiedrības dialoga un/vai partnerattiecību mehānismu izveidi vai pilnveidot jau esošos šāda veida mehānismus, piemēram, nodrošinot **kopīgu līdzdalību Eiropas projektos;**

30. atkārtoti uzsver ⁽³⁰⁾, ka **piekrastes reģioniem ir svarīgi,** lai pieņemtie **politikas pasākumi** būtu koordinēti un mērķtiecīgā pētījumā tiktu vērtētas sekas pierobežas vai pārrobežas zonās, lai **problēma netiktu vienkārši pārbīdīta** no viena apgabala uz citu. Uz līdzdalību orientēta pieeja minēto pasākumu noteikšanā un visu nozīmīgo dalībnieku iesaistīšana varētu atvieglot **teritoriāli saskaņotu darbību īstenošanu;**

31. uzskata, ka pielāgošanās izmaksas un nespēja izprast pielāgošanās sniegtās iespējas un ieguvumus ir nopietns šķērslis, kas kavē vietējo stratēģiju sagatavošanu un vēl jo vairāk — to īstenošanu. Tāpēc Komiteja uzsver, ka tādu **instrumentu izstrāde, kuri ļauj izvērtēt pielāgošanās izmaksas un ieguvumus,** var dot ievērojamu impulsu vietējiem un reģionālajiem politiskajiem procesiem, kas attiecīgajā reģionā ir plānošanas un pasākumu pamatā, un radīt nosacījumus saimnieciski izdevīgāku stratēģiju izstrādei;

⁽²⁹⁾ Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļā uz kopīgu vides informācijas sistēmu (*SEIS*)", (COM(2008) 46 final.

⁽³⁰⁾ CdR 118/2007 fin.

32. ir pārliecināta, ka, neraugoties uz spējām, izpratni un pietiekamu zinātnisko atbalstu, nepietiekami finanšu resursi vietējā un reģionālajā līmenī ir šķērslis efektīvas rīcības īstenošanai. Tāpēc Komiteja uzskata, ka jānosaka kārtība, kā **vietēja līmeņa pasākumiem** varētu piešķirt **tiešo finansējumu, izmantojot tādus partnerības instrumentus** kā LIFE+ un programma "Apvārsnis 2020", **tirgus instrumentus**, tādus kā maksa par ekosistēmu pakalpojumiem vai peļņa, ko gūst no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, un **nodokļu instrumentus**, piemēram, stimulus;

33. norāda, ka jāpalielina pielāgošanās pasākumu nepietiekamais elastīgums, piemēram, **priekšroku dodot atgriezeniskām stratēģijām** ar mēreniem, nevis radikāliem pasākumiem (efektīvāka brīdinājuma sistēma, nevis vērienīgi pasākumi ar otršķirīgu nozīmi) vai **sekmējot "zaļu" infrastruktūru izveidi**, kuru mērķis, proti, dabisko dzīvotņu atjaunošana, veido pamatu uz ekosistēmu orientētai pieejai attiecībā uz pielāgošanos;

34. šajā sakarā uzsver, ka, kopš 2011. gada martā stājās spēkā Barselonas konvencijas protokols par KPTP, Vidusjūras baseina dalībvalstīm ir obligāti jāizmanto KPTP un ka protokolā ir īpaša norāde uz pieeju, kas orientēta uz ekosistēmu un kas ļauj nodrošināt ilgtspējīgu piekrastes attīstību⁽³¹⁾. Tāpat Komiteja norāda, ka ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā⁽³²⁾ uzskatīts, ka **uz ekosistēmu orientētas pieejas piedāvā saimnieciski izdevīgu alternatīvu salīdzinājumā ar pielāgošanās un klimata pārmaiņu mazināšanas tehnoloģiskajiem risinājumiem**, un tāpēc ar cerību raugās uz ieguldījumiem, ko piekrastes reģionu pielāgošanās procesā varētu dot nākamā Eiropas "zaļo" infrastruktūru stratēģija;

E. Vietējo un reģionālo pašvaldību institucionālais ieguldījums un starptautiskā sadarbība

35. aicina Komisiju **iepriekš apsprieties** ar vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjiem, lai būtu pārliecība, ka Eiropas

pielāgošanās stratēģijas priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam un ka pietiekama uzmanība ir pievērsta vietējam līmenim, it sevišķi neaizsargātākajiem apgabaliem, kā piekrastes rajoni, salas un kalnu reģioni;

36. ir pārliecināta, ka varētu uzņemties **aktīvu lomu tādu informāciju platformu attīstīšanā** kā CLIMATE-ADAPT un OURCOAST, it sevišķi lai minēto platformu saturu palīdzētu orientēt uz vietējām vajadzībām un īpatnībām un tādējādi vietējām un reģionālajām pašvaldībām palielinātu ar informācijas izplatīšanu saistītos ieguvumus;

37. atgādina⁽³³⁾, ka pastāv iespēja **regulāri uzklaut** **tās viedokli par Eiropas un starptautiskām sarunām** klimata jomā, un tāpēc pauž vēlmi (i) tikt iesaistīta Eiropas līmeņa darba grupā, kas nodarbošies ar pielāgošanās jautājumu un pievērsīsies apgabaliem ar pastāvīgiem nelabvēlīgiem apstākļiem, tostarp apstākļiem, ko izraisījušas klimata pārmaiņu sekas, un, konkrēti, piekrastes rajoniem, salām, kalnu reģioniem un tālākajiem reģioniem, un (ii) iegūt novērotājas statusu Pielāgošanās komitejā⁽³⁴⁾;

38. ir pārliecināta, ka vajadzīga lielāka **reģionu solidaritāte un mijiedarbība**, lai **Eiropas un starptautiskā līmenī** izmantotu vietējo un reģionālo pašvaldību zināšanas un gūto pieredzi saistībā ar pielāgošanās procesu. Tāpēc Komiteja atbalsta tās iniciatīvas, kas atbilstīgi Durbanas Hartai par pielāgošanos ļauj nostiprināt vietējo administrāciju kopīgos pienākumus, sekmē inovatīvas partnerattiecības, piemēram, teritoriālo pieeju klimata pārmaiņām⁽³⁵⁾, vai ir vērstas uz tādu kopīgas izmantošanas, sadarbības un videi draudzīgu tehnoloģiju apmaiņas tīklu izveidi kā Klimata tehnoloģiju centrs un tīkls⁽³⁶⁾.

Briselē, 2012. gada 10. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽³¹⁾ Eiropas Vides aģentūra (2010): *10 Messages for 2010 – Coastal ecosystems* ("10 vēstījumi 2010. gadam: piekrastes ekosistēmas").

⁽³²⁾ COM(2011) 244 final.

⁽³³⁾ CdR 269/2011 fin.

⁽³⁴⁾ Pielāgošanās komiteja (*Adaptation Committee*) ir izveidota, pamatojoties uz Kankūnas nolīgumiem, lai UNFCCC konvencijas parakstītājiem pusēm sniegtu tehnisko atbalstu, izstrādātu pamatnostādnes, nodrošinātu apmaiņu ar zināšanām un labu praksi sinerģijas.

⁽³⁵⁾ *Territorial Approach to Climate Change – TACC*.

⁽³⁶⁾ Klimata tehnoloģiju centrs un tīkls: <http://unfccc.int/ttclear/jsp/CTCN.jsp>.